

Прилог проучавању српске историјске фитонимије: Вук Стефановић Караџић, *Српски рјечник: истолкован њемачким и латинским ријечма (1818)*¹

Маја Калезић

Рад представља својеврстан лингвистички кроки за „осликавање“ фитопортрета онима *тролијеска* чији први помен налазимо у првом издању Вуковог *Српског рјечника*. Наиме, кроз лингвономастичку обраду речи *тролијеска* спроведену *de aspectu particulari*, која утире пут ка даљој (семасиолошко-Јономасиолошкој анализи претпостављеног фитонима, рад експлицитно указује на то колики је и какав је значај обрађене ботаничке грађе у првом издању Вуковог *Српског рјечника*, што ово Вуково дело и на овај начин још једном утврђује као неизоставну карику у конституисању историјске фитонимијске компоненте термилошког корпуса српског језика.

Кључне речи: Вуков *Рјечник* из 1818, *тролијеска*, лексикографија, фитонимастика, етимологија

Фитонимија представља истраживање народне специјалистичке лексике из домена лингвоботаничког корпуса једног језика. У српској лингвистичкој средини истраживањима на поменутом пољу готово да никада није било посвећено онолико пажње колико она заиста заслужују, упркос општеприхваћеном мишљењу да фитонимија представља значајан сегмент српског историјско-термилошког лексикона. На самом почетку овог рада ваљало би подсетити на чињеницу која увелико одређује методу/методе лингвистичког истраживања народне ботаничке лексике у њеним историјским оквирима: традиционалне фитолексеме се не могу и не смеју изучавати одвојено или ван оквира изучавања ономастикона једног језика у целости, посеб-

¹ Рад је настао у оквиру пројекта *Етимолошка истраживања српског језика и израда Етимолошког речника српског језика* који под бројем 178007 финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије.

но у делу где се ове лексеме граниче и/или прожимају са традиционалним терминима из области биолошко-медицинског термилошког корпуса (нпр. биологије, хигијене, исхране, фармакотерапије), не заборављајући никада у којој су мери философија и идеологија, (гео) политика, религија, те науке попут теологије, космологије, географије итд., гледано кроз временску призму, утицале на формирање специфичних језичких *кодова* у процесу усмене и писане комуникације *in generale*. У том смислу, желимо ли да утврдимо колика је и каква би евентуално била не само лингвистичка већ и екстралингвистичка вредност једног *hoc casu* лексикографског извора *in concreto* у конституисању историјске фитонимијске компоненте термилошког корпуса једног језика, анализа детерминисаног фитокорпуса не би се могла спровести само у оквиру ономастичког или презентованог корпуса него и ван њега – компаративном анализом потврда у ранијим/доцнијим лексикографским делима, али и претпостављеним референтним изворима (нпр. хербаријумима, регистрима, инвентарима писаним *per se ipsum* или као *explementa* уз дела из горе поменутих философских/религијских/научних и других области и дисциплина).

Јасан увид у богат репертоар српских народних ботаничких назива у Вуковом *Рјечнику* из 1818. године (те свакако и у доцнијим издањима овог речника) намеће потребу да се ова грађа смести у важан историјски контекст и обради, пре свега, у поређењу с потврдама за исти *биљни регистар* у нашим старијим инвентарима почев од најранијих систематских и системских бележења фитонима, а затим и с оним потврдама, како смо горе напоменули, на које наилазимо у списима који би својим садржајем радије улазили у *opera explementa*.²

² Од посебног значаја за компаративно-историјско изучавање фитоллингвистичког корпуса јужнословенске традиционалне ботаничке лексике је свакако Млетачки кодекс *Liber de simplicibus Benedicti Rinii, medici et philosophi veneti* (cod. Marc. Lat. VI, 59 = 2548), 15. век, будући да он сведочи о врло раним јужнословенским фитонимијским потврдама, што је истовремено и сведочанство о раширености њихове употребе у народу, а многи од њих забележени су и у каснијим лексикографским делима. Напоменућемо још само да су бројна питања у вези с овим корпусом, и поред значајних доприноса анализи језика којим је писан, и даље отворена (нпр. ко је саставио Кодекс, којим се изворима аутор користио при његовом састављању, које су у њему доиста потврде старосрпске и/или старохрватске, колико их је итд.). Засад и даље као једина општеприхваћена остаје тврдња да се овај Кодекс може сматрати једном од најстаријих систематски представљених јужнословенских фитонимијских збирки (увид у досадашња сазнања о ауторству, мотивима и времену његовог настанка и довршетка, резултатима критичког просуђивања грађе, посебно оне наведене под одредницом *sclavonice*, и њеног значаја за историју јужнословенске фитонимије и лексикографије уопште, дају, пре свих: Bezljaj 1973/1974: 185–162; Vajs 1995: 175–187; Vajs 2003: 41–42; Pitacco 2002:

О томе колико је брижљиво Вук уносио ботаничку грађу у свој *Рјечник* и колико је желео да својим одредницама (које би данас носиле детерминацију *из области биљног света*) обезбеди стручну прецизност, наслућујемо, или боље рећи *a priori* закључујемо, ишчитавајући већ сам Предговор: „Код имена трава и дрвећа ће стоји Linn., оно ми је казао г. Андрија Волни, бивши управитељ карловачке гимназије; а за оне које ми он није могао казати како се зову по Линеју, код они смо само записали да је 'трава некаква или дрво'“. О сарадњи Вука и првог флористе међу Србима³ говори Теодора Петровић у чланку *Вук и Карловци*:

Не мислимо увеличавати користи које је Вук имао од својих веза са Карловцима, нити улепшавати средину у којој се он у Карловцима кретао. Очигледно је, ипак, да је он у Карловцима, наишао на круг људи који су били на извесном вишем степену културе, који су се бавили науком и чије је друштво њему у извесном смислу било од користи. (...)

11–23; Ђокић 2006: 73–74). Три века доцније, готово на самом почетку постлинеовске епохе, 1783. године у Бечу, Захарије Орфелин саставља своје знаменито дело *Искусни подрумар*. Извесни лексикографи (попут Драгутина Симоновића) сматрају да је управо 187 имена биљака у *Искусном подрумару* најстарији извор српских имена биљака. Осим систематски/системски састављаних пописа, именика биљака и сл., при анализи ботаничке грађе из Вуковог *Рјечника* из 1818. године свакако би ваљало, како смо већ напоменули, узети у обзир и друге претпостављене референтне изворе који бележе фитонимију. Ту бисмо у првом реду навели најважније средњовековне изворе за изучавање српске медицине који су настали: а) у периоду између 12. и 14. века (у њима преовлађују старосрпски називи, а настали су пре поменутог Млетачког кодекса); б) током 15. века (са најчешће преведеним грчким терминима); в) из 16. века (у њима преовладавају посрбљени латински називи, нпр. *Ијатрософија о свакој вешти* (14. в.), *Магијске формуле* (15. в.), *Ходошки зборник* (15. в.), *Хиландарски медицински кодекс* итд. (Катић 1987: 13)).

³ „Андрија Волни (рођен 10 децембра 1759 године у Шемницу, умро 1827 године у Мужају), био је 1794–1816 године професор и директор у Карловачкој гимназији. (...) Први хербар добијају Карловци половином 18 века. То је био: *Herbarium Blackwellianum* (...) 1754. Њега спомиње Шулек. (...) А Др М. Костић, описујући заостала дела Захарије Орфелина, каже да је многим биљкама дао српска имена. Овај хербар је чуван у Патријаршијској библиотеци и у току времена нестао. Дошавши у Карловце (...) [Словак] Волни је овај хербар затекао и свакако се њиме служио, јер у првој свесци из 1797 године, под литературом он на првом месту цитира Blackwell-а. Пореклом из Нирнберга, који је у то доба био један од центара за израду хербара и њихово продавање, овај хербар је садржавао стране биљке и свакако служио као учило у тадашњим карловачким школама... (...) Према замисли из 1797 године, када је [А. Волни] прикупио и средιο своју прву свеску, он лепи биљке на десну страну табака, а са леве стране даје о њима разне податке. И то: латинско име биљке, ако му је познато он даје још и немачко, мађарско, словачко и српско [sic!]...“ (Марчетић 1952: 96–97)..

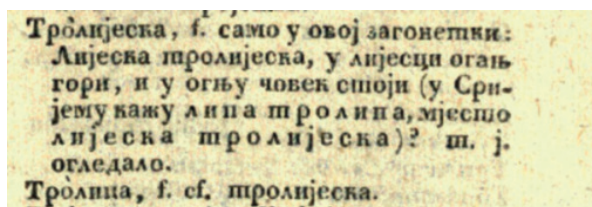
То је, углавном, био круг Вукових познаника и пријатеља у Карловцима тог доба [1814–1815]. Са неким од њих он ће се касније разићи, али ће ипак скоро сваки од ових имати извесна удела у Вуковом раду. Тадашњи директор Карловачке гимназије, Андрија Волни, одличан ботаничар-систематичар и минеролог (...) казивао је Вуку латинска имена трава и дрвећа по Линеу и Вук их је унео у свој Речник (Петровић 1937/38: 427; 422).

У напомени на истој страни, Теодора Петровић пише и ово: „У (...) романсираној биографији Вуковој која излази у новосадском 'Дану' каже се да је Вук казивао Волнију српска имена биљака. Непознато нам је одакле је узет овај податак [sic!].“

Иако је ботаничка грађа коју је Вук унео у прво издање свог *Рјечника* више него двоструко мања од оне коју налазимо у његовом другом издању из 1852 (оно обухвата око 1190 имена), сарадња с ботаничким стручњаком, какав је био Андрија Волни, омогућила је управо да ова грађа, чак и према данашњим мерилима, добије сасвим одређен облик и буде искористива у различите истраживачке сврхе (в.: Симоновић 1959: XVII).

Остављајући по страни резултате свих оних готово безбројних анализа првог издања Вуковог *Рјечника* из 1818, спроведених све до овог тренутка, чак и оних у спекулативним оквирима који нису само језичко-филолошки, на основу лингвомастичке обраде одреднице *тролијеска*, спроведене са фитонимијско-ботаничког аспекта, покушаћемо да на један мање уобичајен начин покажемо *in viso primo* колико је ботаничка грађа у Вуковом *Рјечнику* из 1818. године важна за доцнија лексикографска дела из ове области.⁴

⁴ Лингвомастичка анализа детерминисаног фитокорпуса може се спровести на следећим нивоима, тј. са следећих аспеката: а) лексикографског (тиче се анализе лексикографског метода којим је презентована ботаничка грађа у одабраној одредници и поређења таквог *модела* ботаничке одреднице с другим референтним одредницама у датом корпусу); б) језичко-историјског (огледа се у поређењу структуре изабране ботаничке одреднице с грађом специфично обликованом, обрађеном и презентованом у *биљним инвентарима* почев од најранијих систематских/системских бележења фитонима, све до данас; в) ботаничког и фитомастичког (откривају најпре могућности прецизне ботаничке идентификације референта на који се ботанички назив односи, а потом и могућности утврђивања карактеристике ботаничке народне лексике у дефинисаном корпусу: врсте фитонима, стратуме фитомастикона, структуру назива, итд.); детаљније о томе: Vajs 2003: 12–29. У овом раду *vicissim retro commeant* ботанички и фитомастички аспект лингвомастичке анализе израза *тролијеска* претпоставља се поменутом лексикографском и језичко-историјском приступу, чиме је *subsequente* одређен и сам предмет овога рада.

Сл. 1: Одредница *Тролијеска*, Вуков *Рјечник* 1818.

Ботаничко-фитономастичка анализа израза *тролијеска*

Ботаничка идентификација од које полази свака фитономастичка анализа, па и ова коју смо настојали обавити, представља *per naturam* посао ботаничара. То би свакако и био његов задатак, али тек под условом да пред собом има реалију – биљку коју треба идентификовати, дакле, придодати јој најпре научни латински назив према важећој ботаничкој систематици, уз евентуално бележење предлинеовских назива као и традиционалних назива у датом језику. Но, у случају израза *тролијеска* и ботаничар и фитономастичар суочени су, нажалост, једино с голом језичком потврдом једног израза, по први пут евидентираног само у тексту загонетке. Ако се има на уму феномен „хомонимијске збрке“⁵ у коју ономатург неретко запада, а у коју би нас, у овом конкретном случају, несумњиво могло увести присуство фитонима *лијеска* уз који као екстензија стоји израз *тролијеска*, онда у први план избија једно сасвим једноставно питање: ради ли се доиста о ониму или радије о специфичном етимолошком полуфразему са кодираним и фиксираним функцијом у једној „загонетној“ фолклорној форми. Ботаничка грађа у Вуковом *Рјечнику* из 1818. године показује да се фитонимијски корпус може разврстати у неколико група по критеријумима који нису утврђени строго ботаничким одредницама, а уједно представљају елементе који у ономастичком поступку утичу на деноминацију биља, тј. настајање народног назива (такви су нпр. хабитус, хабитат, употребна вредност, веровање, празноверице...). Како пак претпостављени фитоним нисмо могли прецизно идентификовати чак ни у грубим оквирима, одлучили смо да нам полазна тачка за даљу лингвономастичку анализу буде статистичка подела фитонима произишла *a posteriori* према следећој парадигми (в. табелу).

⁵ Детаљније о овом феномену у: Strömberg 1940: 16.

Наведен латински еквивалент	Наведен немачки еквивалент	Наведени српски еквивалент(и)	Без наведеног иједног еквивалента	Само са наведеним једним/два еквивалента	Без наведене идентификације/нетачне идентификације ⁶

Вуков *Рјечник* из 1818. године појавио се у време доминантне филолошке парадигме и у досадашњој истраживачкој традицији оба издања *Рјечника* била су анализирана углавном из те визуре.⁷ Речничка микроструктура првог издања, како то примећује Данко Шипка, углавном показује снажан утицај постојеће јужнословенске лексикографске традиције који је иницирао Дела Бела, романтичарске филолошке традиције – она се огледа у елементима интертекстуалности с народним приповеткама, умотворинама, етнографским белешкама и сл. укљученим у садржину/структуру одреднице и у „Kopitarevom uticaju u smislu preuzimanja rješenja iz novogrčkog rječnika“ (Šipka 2017: 122). Одредница *тролијеска* прави је пример „ботаничке“ одреднице. У њој референтни израз препознајемо само као елемент фолклорне филолошке грађе који, на жалост и ботаничара и фитономастичара, остаје без прецизно дефинисаног значења и без навођења страног еквивалента, због чега је било природно да посегнемо и за другим издањем Вуковог *Рјечника* из 1852. Но, барем што се тиче ове одреднице, Вук није учинио већи помак од филологије према лексикографији, иако ово издање пада на сам почетак друге половине 19. века када почиње да се успоставља лингвистичка наука.

Према мишљењу Биљане Сикимић (Sikimić 1996: 149), загонетка коју Вук доноси под одредницом *тролијеска* у уводном сегменту представља тзв. парну конструкцију. По својој структури то је бинарна екстензија с префигираном репликом. На основу анализе грађе Сикимић констатује да је она „karakteristična za srpskohrvatske varijante modela zagonetke sa denotatom 'ogledalo'“ (Исто). Наводећи неколико трансформација иницијалне екстензије (трлијеска, тролеска, тролиска, трелеска, тријеска, та/па љеска итд.), она закључује да постоји могућност да се ради о првобитној прасловенској префиксацији типа *na-*, али да су синхроно могли бити развијани и други модели. „Paronimski transformisan primer“, наставља даље ауторка, „*blijesak na blijesak* pokazuje da se ovi, uslovno nazvani prefiksi, osećaju povremeno kao predlozi. O tome svedoči [njihovo] odvojeno pisanje u

⁶ Само са аспекта континуитета означавања.

⁷ На овом месту треба посебно поменути исцрпну студију Павла Ивића (1966), као и одговарајућа поглавља у монографији Миодрага Поповића о Вуку Караџићу (Поповић 1964).

primerima..." (Исто: 150). На другом месту Б. Сикимић износи још једну занимљиву констатацију: „Ekstenzija leska, *trleska* verovatno je srpskohrvatska inovacija imajući u vidu da ni jedna druga slovenska potvrda nema ekstenziju“ (Исто: 239). Осим тога, упоређујући еквивалентне јужнословенске и руске варијанте, ауторка поставља проблем „покривања“ српскохрватске екстензије нпр. руским *ступа*, *стуль* у иницијалном сегменту, затим лоцирање првог дела другог сегмента покривеним руским изразом *огород* уз који се јавља фитоним *трава/лебеда* и/или апелатив *стрела*, док за трећи сегмент поставља питање ради ли се искључиво о српскохрватској иновацији, будући да он нема словенских еквивалената. Остављајући ова питања отвореним за даље анализе, ауторка завршава део о овој парадигми речима: „Motiv lociranja *ognja* i dalje lociranje *čoveka/ljudi* uz oganj, u južnoslovenskim i ruskim folklornim tekstovima, dozvoljava rekonstrukciju praslavenskog teksta: psl. *ognь, *gorěti и *stojati“ (Исто: 242). Питање порекла израза у уводној формули оставља по страни.

Било како било, у *Именику биља* Богослава Шулека (Šulek 1879) под одредницом *lieska*, уз дефиницију значења/идентификацију фитонима, наводи се неколико примера употребе израза у фолклорним текстовима, а на самом крају одреднице уз Вукову загонетку наведена је још једна, за коју се бележи само да је из Славоније. Њом нас аутор, помислили бисмо *ad hoc*, због самог денотата, асоцијативно упућује на решење саме структуре загонетке, па и њене уводне формуле: „U ljeskovom prutu, u hrastovom trupu, crvena zvjerka leži = vino u bačvi“.

Уз помоћ релевантне ботаничке литературе *црвену звер* идентификовали смо као *црвено срце* (в. Томић s.a.), а феномен паљивости који је везан уз појаву црвеног срца, као и сам изглед прута или стабла у којем такво срце „куца“, засигурно није остављао равнодушним човека претхришћанске мисли.⁸ Таква претпоставка вратила нас је на само почетно питање: постоји ли доиста ботаничка реалија *иза* лексеме *тролијеска* и ако постоји, која је – и утврдила најзад у мишљењу да Вукова *тролијеска* не би могла бити ништа друго до назив за грмолику биљку *Corylus avellana* L. (РСА), која је у словенском култу имала изузетан значај: „На њеном дрвету вади се живи огањ. (...) У Омољу [га] међу младе под појас (...) да би рађале мушку децу (...) [њеним] пружем се подстиче бадњак (...) [њене младице зову се бадњак]“ (Чајкановић 1985: 159–163). Она затим добија значење прута који се од ње правио а он се најзад метонимијски „свео“ на голо значење прута, батине, при-

⁸ О феномену *црвеног срца* и његовој улози у деноминацији различитих реалија (нпр. фитонима, зоонима, митских бића – нпр. змајева, посуђа, нпр. бачва за вино итд.) детаљније у: Budimir 1951.

тке, палице уопште. Петар Скок (Skok 1972: 298–299) износи једну од могућих етимологија речи *лијеска*, но занимљиво је да се од истог корена изводи и сама реч *лоза*, која нас такође враћа на наш коментар у вези с покушајем утврђивања дефиниције значења речи *тролијеска*, инициран Шулековом загонетком са денотатом 'вино у бачви'. Дубљу анализу структуре Вукове загонетке, њено порекло, као и евентуалну реконструкцију наратива⁹ који би могао да стоји иза уводне парне конструкције, у словенском свету одражене у више модела, остављамо у овом тренутку по страни, јер сматрамо да таква анализа заслужује посебну студију, а наш циљ у овом раду сматрамо у потпуности оствареним.

Библиографија

- Ивић, Павле (1966). О Вуковом Рјечнику из 1818. године. У: Караџић, Вук Стефановић. *Српски рјечник*. Сабрана дела Вука Караџића. Књ. 2. Прир. П. Ивић. Београд: Просвета, 19–188.
- Караџић, Вук Стефановић (1818). *Српски рјечник истолкован њемачким и латинским ријечма*. Скупио га и на свијет издао Вук Стефановић. У Бечу (Wien, Vienna). Gedruckt bei den P. P. Armeniern. Преузето са: <http://digital.bms.rs/ebiblioteka/pageFlip/reader/index.php?type=publications&id=1216&m=2#page/490/mode/2up>.
- Караџић, Вук Стефановић (1852). *Српски рјечник истумачен њемачкијем и латинскијем ријечима*. Скупио га и на свијет издао Вук Стеф. Караџић. Беч: Штампарија Јерменскога намастира. Преузето са: <http://digital.bms.rs/ebiblioteka/pageFlip/reader/index.php?type=publications&id=1255&m=2#page/770/mode/2up>.
- Катић, Реља (1987). *Терминолошки речник српске средњовековне медицине*. Београд: САНУ, Одељење медицинских наука.
- Марчетић, Милорад (1952). Хербар Андрије Волнија у Карловачкој гимназији. *Рад војвођанских музеја* 1, 96–99.
- Петровић, Теодора (1937/38). Вук и Карловци. *Гласник Југословенског професорског друштва* 4/5, 417–427.
- Поповић, Миодраг (1964). *Вук Стеф. Караџић*. Београд: Нолит.
- РСА – *Речник српскохрватског књижевног и народног језика*. I–XX. Београд: САНУ, Институт за српски језик, 1959–2018.
- Симоновић, Драгутин (1959). *Ботанички речник*. Београд: Научно дело.
- Томић, Драган (s.a.). Шумарски мини приручник. Преузето са: <https://www.slideshare.net/DragicTomic/umarski-mini-prirunik>
- Чајкановић, Веселин (1985). *Речник српских народних веровања о биљкама*. Београд, САНУ, СКЗ.

⁹ Уп. тзв. феномен *ботаничких тријада* и реконструисане општесловенске наративе за њих везане; више о овом проблему у: Kalezić 2016: 243–263.

- Bezljaj, France (1973/1974). Liber de simplicibus Benedicti Rinij. *Jezik in slovstvo* 6/7, 185–192.
- Budimir, Milan (1951). Problem bukve i protoslovenske domovine. *Rad Jugoslaven-ske akademije znanosti i umjetnosti* 282, 5–32. Преузето са: http://www.svevlad.org.rs/povesnica/budimir_problembukve.html.
- Đokić, Maja (2006). Iz srpsko-hrvatske fitonimije (1): *rmanj*. *Studia etymologica Brunensia* 3, 73–85.
- Kalezić, Maja (2016). The role of narrative in shaping the semantic structure of certain expressions that belong to terminology as to one of the most important lexical groups: On the etymology of the Serbo-Croatian common designations for “Artemisia’s plants”. In: Feliu, Francesc and Josep Maria Nadal (eds.). *Constructing Languages: Norms, myths and emotions*. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company, 241–261.
- Pitacco, Francesca (2002). Un prestitomai rifiuto: la vicenda del Liber de simplicibus di Benedetto Rini. In: Borean, Linda and Stefania Mason (a cura di). *Figure di collezionisti a Venezia tra Cinque e Seicento*. Udine: Forum, 11–23.
- Sikimić, Biljana (1996). *Etimologija i male folklorne forme*. Beograd: Institut za srpski jezik SANU.
- Skok, Petar (1971–1974). *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika* I–IV. Zagreb: JAZU.
- Strömberg, Reinhold (1940). *Griechische Pflanzennamen*. Göteborg: Elanders boktryckeri aktiebolag.
- Šipka, Danko (2017). Socijalnokognitivni metaleksikografski parametri prva dva izdanja Vukovog Rječnika. *Slavica Lodziensia* 1, 119–126.
- Šulek, Bogoslav (1879). *Jugoslavenski imenik bilja*. Zagreb: JAZU.
- Vajs, Nada (1995). Prinos hrvatskoj fitonimiji: Nicolò Roccabonella (1386–1459), Liber de simplicibus. *Folia Onomastica Croatica* 4, 175–187.
- Vajs, Nada (2003). *Hrvatska povijesna fitonimija*. Zagreb: Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje.

Извори илустрација

- Слика 1 – Тролијеска, одредница из Вуковог *Српског рјечника* 1818. <http://digital.bms.rs/ebiblioteka/pageFlip/reader/index.php?type=publications&id=1216&m=2#page/490/mode/2up>, приступљено 10. 9. 2018.

The Contribution to Serbian Historical Phytonymy Research: Vuk Stefanović Karadžić's *Srpski rječnik* (*The Serbian Dictionary*)(1818)

Maja Kalezić

Summary

Although the botanical material that entered the first edition of Vuk Karadžić's *Srpski rječnik* (*The Serbian Dictionary*) 1818 is more than twice smaller than the one we can find in its second edition 1852 (which includes about 1190 names), Karadžić's cooperation with the botanical specialist Andrija Volni during its creation made it just that this dictionary even by today's standards give us a specific lexicographic *shape* which is absolutely exploitable in a variety of research purposes. This paper gives a contribution to Serbian historical phytonymy research through a kind of linguistical-onomastical analysis of the word *troljeska* [hazel, *Corylus avellana*], whose first mention appeared precisely in the first edition of the Vuk's *Dictionary*, explicitly indicating by this way what is, and in which extent we can discuss the significance of botanical material in this dictionary. Subsequently, the results of the paper also established Karadžić's *The Serbian Dictionary* 1818 once again as an indispensable link in the constitution of historical-phytonymical component of the terminological corpus of Serbian language.

Keywords: *Srpski rječnik* 1818 (*The Serbian Dictionary*) by Vuk St. Karadžić, lexicography, phytonomastics, etymology, *lijeska* (hazel, *Corylus avellana*)

др Маја Р. Калезић
Институт за српски језик САНУ, Београд
Е-пошта: maja3m@yahoo.com

Примљено: 5. 10. 2018.
Прихваћено: 16. 11. 2018.